

Fenomén a úkaz

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[2002](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 20. 5. 2002
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 20. 5. 2002

Fenomén a ukaz

Problém tzv. asubjektivní fenomenologie je mi poněkud neprůhledný, a to jak věcně, tak terminologicky. Předně tedy, pokud jde o termíny, je po mém soudu třeba důsledně rozlišovat subjektivní od subjektního. Pokud jde o asubjektvní fenomén, jde vlastně nikoli o „jev“, nýbrž a „úkaz“: každé (pravé) jsoucno se děje, a to znamená, mění se mj. v tom, jak se ukazuje (a co se z něho ukazuje). K tomu, aby se nějaké jsoucno dělo, nepotřebuje žádné další jsoucno, tedy ani žádného pozorovatele či reagujícího činitele, „subjekt“. Naproti tomu žádný subjekt neregistruje pouze (jediný, izolovaný) ukaz (nějakého jiného jsoucna), nýbrž vytváří si „obraz“, přesněji reprezentaci onoho ukazujícího se jsoucna na základě delší série jednotlivých ukazů, dokonce série nikoli kontinuální, nýbrž leckdy na základě několika různých sérií, které mohou být navzájem diskontinuitní. Takový „obraz“ je vytvořen (ustaven) subjektem aktivně a tedy s rizikem omylů a nesprávností či nepřesností. A tyto nepřesnosti nemusí být vždy zdrojem mýlek a nesprávností, ale mohou mít někdy dokonce pozitivní hodnotu (např. ve vytvoření obrazu méně detailního, ale právě proto dovolujícího vztáhnout se na různé jedince téhož druhu. Eventuelní mylnost se může někdy objevit až v nesprávné interpretaci povahy příslušné „reprezentace“. A právě tak jako jeden subjekt je schopen dospět k „obrazům“ či „reprezentacím“ různých jsoucn (téhož druhu či rodu atd.), je možné, aby se na určité rovině reprezentace přiblížil reprezentacím jiných subjektů, eventuelně – na jisté vyšší úrovni – aby se s nimi o tomto přiblížení dokonce domluvil (ve speciálním případě, kdy je využito řeckého vynálezu pojmu, aby dokonce dosáhl toho, že více či mnoho subjektů míní vskutku „totéž“). V takovém případě mluvíme o intencionálních objektech (či předmětech).

(Písek, 020520–1.)